

Správa o odkupovaní pohľadávok nezabezpečených veriteľov podnikov v reštrukturalizácii

I.

S cieľom eliminácie zneužívania inštitútu reštrukturalizácie nezodpovednými dlžníkmi na úkor veriteľov boli v roku 2015 prijaté legislatívne opatrenia, ktoré systémovo riešili nároky neuspokojených nezabezpečených veriteľov z reštrukturalizácie.

Dňa 23. apríla 2015 bol Národnou radou Slovenskej republiky schválený zákon č. 87/2015 Z.z., ktorý novelizoval zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník a niektoré ďalšie zákony vrátane zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Účelom týchto legislatívnych zmien bolo reagovať na aktuálne problémy aplikácie konkurzov a reštrukturalizácií v Slovenskej republike a s tým súvisiacich sociálnych dopadov. Zaviedol sa register diskvalifikácií a prísne postihy pri oddiaľovaní riešenia úpadku firmy. V rámci zamedzenia tunelovania firiem sa zaviedol zákaz vrátenia vkladov. Zvýšila sa ochrana zamestnancov skrachovaných firiem a zamedzilo sa svojvoľné popieranie pohľadávok zo strany správcu. Jedno z dôležitých opatrení bolo, že zodpovednosť dlžníka voči veriteľom sa nekončí splnením schváleného reštrukturalizačného plánu.

V rámci legislatívnych opatrení bola prijatá aj novela zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorou bolo umožnené posilniť vlastné zdroje právnickej osoby so 100 % majetkovou účasťou štátu z prostriedkov osobitného odvodu vybraných finančných inštitúcií, resp. bánk a pobočiek zahraničných bánk, čím bol rozšírený účel použitia týchto prostriedkov aj na takéto účely.

Na základe splnomocnenia podľa § 4 ods. 5 zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 87/2015 Z. z. vláda Slovenskej republiky dňa 8. júla 2015 schválila nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 165/2015 Z. z. na vykonanie § 4 ods. 5 zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 87/2015 Z. z.

Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 165/2015 Z. z. sa ustanovilo, že právnickou osobou so 100 % majetkovou účasťou štátu je spoločnosť s ručením obmedzeným založená Ministerstvom financií Slovenskej republiky. Posilnené vlastné zdroje financovania do výšky 20 miliónov eur sa mohli použiť len na odkupovanie všetkých zistených pohľadávok pôvodného veriteľa skupiny pre nezabezpečené pohľadávky z reštrukturalizácie, s ktorými sú spojené všetky práva podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, uvedených v reštrukturalizačnom pláne od tohto pôvodného veriteľa. Toto odkupovanie pohľadávok sa uskutočnilo za odplatu neprevyšujúcu 50 % celkovej sumy takýchto pohľadávok, najviac však za odplatu vo výške pomoci de minimis, teda 200 tisíc eur.

Spoločnosť s ručením obmedzeným bola založená Ministerstvom financií Slovenskej republiky pod obchodným menom Slovenská reštrukturalizačná, s. r. o. (ďalej len „SRS“) na základe Zakladateľskej listiny spoločnosti s ručením obmedzeným zo dňa 20. júla 2015.

SRS vznikla zápisom do obchodného registra dňa 29. júla 2015. Predmetom činnosti SRS sú faktoring a forfaiting v rozsahu voľnej živnosti. Pred odkupovaním pohľadávok z reštrukturalizácie bola SRS v zmysle citovaného nariadenia vlády povinná osloviť pôvodných veriteľov na základe verejnej výzvy zverejnenej v dennej tlači s celoštátnou pôsobnosťou a na jej webovom sídle. Vo verejnej výzve sa určilo, ktorej reštrukturalizácie sa verejná výzva týka. Taktiež sa v nej uviedli podmienky odkupovania pohľadávok a lehota na ich odkupovanie, ktorá nemohla byť kratšia ako šesť mesiacov.

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 472 z 26. augusta 2015 a v súlade s bodom 3 Memoranda, ktorým vláda Slovenskej republiky ponúkla nezabezpečeným veriteľom dlžníka VÁHOSTAV – SK, a.s. odkúpenie ich celej pohľadávky, a aj v súlade so Schémou pomoci de minimis č. 9/2015, ktorá bola zverejnená v Obchodnom vestníku č. 1/2016, SRS odkúpila pohľadávky nezabezpečených veriteľov dlžníka VÁHOSTAV – SK, a. s.

II.

SRS bola založená zakladateľskou listinou dňa 20.7.2015 a vznikla dňom zápisu do Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I. - dňa 29.7.2015. Zakladateľom a jediným spoločníkom je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

SRS je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I. oddiel Sro, vložka č. 105423/B, IČO 48259071. Spoločnosť má sídlo na Cintorínska 21, 81499 Bratislava. Predmetom činnosti je faktoring a forfaiting v rozsahu voľnej živnosti.

Pri založení spoločnosti bolo zakladateľom upísané základné imanie vo výške 855 000 eur a rezervný fond vo výške 45 000 eur, ktoré boli Ministerstvom financií Slovenskej republiky ako zakladateľom v plnej výške uhradené.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky ako zakladateľ pri založení SRS taktiež rozhodlo o vytvorení osobitného kapitálového fondu vo výške 20 miliónov eur, ktorý slúži na zdrojové krytie odkupovania pohľadávok; sumu 20 miliónov eur obdržala SRS od Ministerstva financií Slovenskej republiky ako zakladateľa dňa 28.8.2015.

SRS v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky 165/2015 Z. z. na vykonanie §4 ods. 5 zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 87/2015 Z. z. a v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 472/2015 zo dňa 26.08.2015 a materiálu k nemu, realizovala odkupovanie zistených pohľadávok pôvodných veriteľov skupiny pre nezabezpečené pohľadávky z reštrukturalizácie dlžníka VÁHOSTAV – SK, a.s. (ďalej aj „VHS“).

SRS v dobe od novembra 2015 do júna 2016 uzavrela celkom 467 zmlúv o postúpení pohľadávok, ktorými boli nadobudnuté pohľadávky v menovitej hodnote 26 499 547,55 eur za odplatu vyplatenú v prospech pôvodných veriteľov v celkovej výške 12 574 601,84 eur. Predmetné prostriedky boli v súlade s účelovým určením vyplatené z prostriedkov osobitného kapitálového fondu, ktoré SRS vedie na osobitnom účte v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a. s.

SRS k dnešnému dňu obdržala, v súlade s reštrukturalizačným plánom, od dlžníka VHS nasledovné splátky:

- dňa 28.06.2016 prvú splátku vo výške 993 732,88 eur,
- dňa 27.06.2017 druhú splátku vo výške 993 732,88 eur
- dňa 27.06.2018 tretiu splátku vo výške 993 732,88 eur.

SRS tieto splátky obdržané od dlžníka VHS pripísala na osobitný účet vedený v Slovenskej záručnej a rozvojovej banke, a.s., na ktorom sú vedené prostriedky z osobitného kapitálového fondu; aktuálny zostatok prostriedkov na tomto osobitnom účte predstavuje 10 406 596,80 eur.

Nasledujúca tabuľka ukazuje vývoj stavu peňažných prostriedkov na tomto osobitnom účte:

Dátum	Operácia	Príjem	Výdaj	Zostatok
28.08.2015	príjem prostriedkov osobitného kapitálového fondu	20 000 000 eur		20 000 000 eur
11/2015 až 06/2016	vyplatenie odplát za odkúpenie pohľadávok		12 574 601,84 eur	7 425 398,16 eur
28.06.2016	prvá splátka od dlžníka	993 732,88 eur		8 419 131,04 eur
27.06.2017	druhá splátka od dlžníka	993 732,88 eur		9 412 863,92 eur
27.06.2018	tretia splátku od dlžníka	993 732,88 eur		10 406 596,80 eur

Kapitálový stav SRS

SRS vykázala za jednotlivé účtovné obdobia nasledovné výsledky hospodárenia:

- za rok 2015 straty vo výške 6 389 735,03 eur
- za rok 2016 stratu vo výške 5 410 566,20 eur
- za rok 2017 zisk vo výške 878 557,66 eur
- za rok 2018 predpokladá zisk vo výške 877 tis. eur

K 31.12.2018 predpokladáme, že SRS dosiahne vlastné imanie vo výške 10 855 000 eur, ktoré bude tvorené:

- základným imaním vo výške 855 000 eur,
- kapitálovým fondom vo výške 20 000 000 eur
- rezervným fondom vo výške 89 000 eur
- neuhradenou stratou minulých rokov vo výške – 10 966 000 eur
- ziskom za rok 2018 vo výške 877 000 eur

Kapitálový fond SRS

V zmysle článku VIII. Zakladateľskej listiny SRS vytvorila pri svojom vzniku osobitný kapitálový fond vo výške 20 000 000 eur, ktorý slúži výlučne na zdrojové krytie odkupovania pohľadávok. O zvyšovaní a znižovaní kapitálového fondu rozhoduje valné zhromaždenie.

Zákonom z 29. novembra 2016 č. 377/2016 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov došlo, okrem iného, aj k dvom zmenám ohľadne miery uspokojovania nezabezpečených veriteľov dlžníka v reštrukturalizácii (body 27 a 29 čl. I zákona 377/2016 Z. z.), a to s účinnosťou od 01.01.2017, a to:

- doplnením ust. § 154 ods. 1 o skutočnosť, že súd zamietne reštrukturalizačný plán dlžníka v prípade, ak miera uspokojenia ktorejkoľvek z nezabezpečených pohľadávok je v pláne navrhovaná nižšie ako 50 % výšky dotknutej pohľadávky, a

- b) zmenou ust. § 155a, podľa ktorého dlžník nemôže po skončení reštrukturalizácie medzi svojich členov rozdeliť zisk alebo iné vlastné zdroje skôr, ako dôjde k uspokojeniu pohľadávok veriteľov skupiny pre nezabezpečené pohľadávky do výšky ich zistených pohľadávok podľa plánu.

Tieto legislatívne zmeny spôsobili, že od 1.1.2017 sa záujem o využitie inštitútu reštrukturalizácie v Slovenskej republike minimalizoval a skôr sa využíva najmä inštitút konkurzu – v prípade právnických osôb, alebo oddĺženia/osobného bankrotu – v prípade fyzických osôb.

Vzhľadom na túto skutočnosť je pravdepodobné, že zostatok kapitálového fondu SRS nebude už využitý na účely nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 165/2015 Z. z., t.j. predpoklad, že SRS využije kapitálový fond na ďalšie odkupovanie pohľadávok nezabezpečených veriteľov v reštrukturalizácii, je minimálny.

Keďže vrátenie nevyužitého zostatku kapitálového fondu SRS neohrozí hospodárenie SRS, ani nezníži hodnotu vlastného imania SRS do rizikovej úrovne, Ministerstvo financií Slovenskej republiky navrhuje ako zakladateľ SRS prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie vrátenia peňažných prostriedkov z kapitálového fondu SRS vo výške 10 miliónov eur do štátnych finančných aktív, z ktorých boli poskytnuté.

III.

Ako sme uviedli v časti II. tohto materiálu, VHS zaplatila SRS k dnešnému dňu 3 splátky, a to:

- dňa 28.06.2016 prvú splátku vo výške 993 732,88 eur,
- dňa 27.06.2017 druhú splátku vo výške 993 732,88 eur
- dňa 27.06.2018 tretiu splátku vo výške 993 732,88 eur.

V zmysle súdom schváleného reštrukturalizačného plánu má VHS zaplatiť nezabezpečeným veriteľom skupiny č. 17 ešte 2 splátky, konkrétne VHS má SRS zaplatiť podľa plánu:

- najneskôr do 30.06.2019 štvrtú splátku vo výške 993 732,88 eur,
- najneskôr do 30.06.2020 piatu splátku vo výške 993 732,88 eur.

Obdržaním piatich splátok od VHS spolu vo výške 4 968 664,40 eur by SRS ako právny nástupca 467 nezabezpečených veriteľov obdržala, v súlade s reštrukturalizačným plánom, 18,75 % z nominálnej hodnoty 467 zistených nezabezpečených pohľadávok, ktoré nadobudla v celkovej výške 26 499 547,55 eur, pričom odplata, ktorú použila SRS na zaplatenie týchto pohľadávok z kapitálového fondu, predstavovala 12 574 601,84 eur.

Na reštrukturalizáciu VHS sa vzťahuje zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoKR“) v znení zákona č. 87/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej tiež ako „zákon č. 87/2015 Z.z.“).

Zákonom č. 87/2015 Z.z. bol do ZoKR zakotvený nový § 155a, ktorý v odseku 1 zakotvuje dlžníkovi zákaz rozdelenia zisku tak, že dlžník nemôže po skončení reštrukturalizácie medzi svojich členov rozdeliť zisk alebo iné vlastné zdroje skôr ako dôjde k uspokojeniu pohľadávok veriteľov skupiny pre nezabezpečené pohľadávky do výšky ich zistených pohľadávok; na tieto účely pôvodná pohľadávka do výšky 50 % nezaniká a vo zvyšnej časti sa má za to, že je iným majetkovým právom veriteľa byť uspokojený v rozsahu zisku alebo iných vlastných zdrojov.

V zmysle ust. § 155a ZoKR v znení zákona č. 87/2015 Z. z. pohľadávka SRS ako veriteľa skupiny pre nezabezpečené pohľadávky do výšky 50% po splnení plánu bude vymáhateľná od VHS ako dlžníka v budúcnosti iba v prípade, ak dlžník dosiahne zisk (alebo iné vlastné zdroje) určený

na rozdelenie medzi svojich členov a súčasne ak dlžník opomenie tomuto veriteľovi priznať pomernú časť plnenia zo zisku (alebo iných vlastných zdrojov) určeného na rozdelenie medzi svojich členov.

Právna úprava ZoKR účinná od 1.1.2017, v znení zákona č. 377/2016 Z. z., ktorú sme uviedli v časti II tohto materiálu, ktorá sa však na reštrukturalizáciu VHS nevzťahuje, zakotvuje v ust. § 155a zákaz rozdelenia zisku, podľa ktorého dlžník nemôže po skončení reštrukturalizácie medzi svojich členov rozdeliť zisk alebo iné vlastné zdroje skôr, ako dôjde k uspokojeniu pohľadávok veriteľov skupiny pre nezabezpečené pohľadávky do výšky ich zistených pohľadávok podľa plánu.

Z hľadiska reštrukturalizácie VHS to pre SRS znamená, že z celkovej výšky nadobudnutých 467 pohľadávok od pôvodných nezabezpečených veriteľov 26 499 547,55 eur má podľa plánu obdržať od VHS celkom 4 968 664,40 eur, čo predstavuje 18,75% z nadobudnutých pohľadávok. Po splnení plánu bude VHS povinná zaplatiť SRS zo zisku, sumu predstavujúcu 50% nadobudnutých pohľadávok, od ktorej je potrebné odpočítať splátky zaplatené podľa plánu. To znamená, že VHS bude povinná po splnení plánu zaplatiť SRS 31,25% zo sumy nadobudnutých pohľadávok vo výške 26 499 547,55 eur, čiže 8 281 108,61 eur.

V zmysle ust. § 155a ZoKR v znení zákona č. 87/2015 Z. z. je zvyšných 50 % z nadobudnutých pohľadávok iba iným majetkovým právom SRS voči VHS, t.j. nejde o vymáhateľnú pohľadávku voči VHS.

Ak by po splnení plánu VHS z budúcich ziskov zaplatila SRS sumu 8 281 108,61 eur, došlo by k úplnej návratnosti prostriedkov vynaložených na odkúpenie pohľadávok z kapitálového fondu SRS.

Suma 8 281 108,61 eur je voči VHS vymáhateľná iba v budúcnosti (po splnení plánu) a iba v prípade, ak VHS dosiahne zisk (alebo iné vlastné zdroje) určený na rozdelenie medzi svojich členov (resp. zisk naakumulovaný u seba, ktorý zámerne nerozdelí medzi svojich členov a ktorý nepotrebuje na zachovanie prevádzky podniku) a súčasne ak VHS opomenie veriteľovi priznať pomernú časť plnenia zo zisku (alebo iných vlastných zdrojov) určeného na rozdelenie medzi svojich členov; SRS ako veriteľ má v takomto prípade v zmysle ust. § 159b voči VHS ako dlžníkovi právo domáhať sa zaplata pomernej časti zisku alebo iných vlastných zdrojov žalobou na súde.

Za účelom zabezpečenia návratnosti sumy 8 281 108,61 eur v budúcnosti, ako aj za účelom motivácie VHS ako dlžníka, aby sa snažil hospodáriť tak, aby v prvom rade splnil plán, a následne, po splnení plánu, aby vytváral zisk, ktorý bude nezabezpečeným veriteľom rozdeľovať pomerne až do dosiahnutia 50% ich zistených pohľadávok, Ministerstvo financií Slovenskej republiky navrhuje:

- uzavretie dohody medzi SRS a VHS, ktorej hlavným obsahom bude záväzok VHS dosahovať po splnení plánu zisk, pričom sa VHS po splnení plánu zaviazá sumu 8 281 108,61 eur zaplatiť SRS desiatimi ročnými splátkami, pričom výška minimálnej splátky bude predstavovať 828 109 eur, s úrokom, ktorý bude vyjadrovať náklady štátu a s povinnosťou zasielať SRS štvrtročné správy o hospodárení, a
- uzavretie opčnej zmluvy (zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy o prevode akcií) v zmysle ust. § 161a ZoKR medzi SRS ako budúcim nadobúdateľom a spoločnosťou FINASIST, a. s. ako 100% akcionárom VHS, predmetom ktorej bude záväzok zmluvných strán uzavrieť zmluvu o prevode akcií v prípade, ak do splnenia plánu SRS prejaví záujem o uzavretie zmluvy o prevode akcií.

Účinnosť dohody o splátkach a opčnej zmluvy bude podmienená vydaním vyjadrenia, stanoviska alebo rozhodnutia príslušných orgánov ohľadne štátnej pomoci, ktoré určí Protimonopolný úrad Slovenskej republiky.